

De thuiskomst is ontregelend

THEATER

Internationaal Theater Amsterdam

De thuiskomst

★★★★★

Een vulgair mannenhuishouden wordt door elkaar geschud door de komst van een vrouw. Ruth is de vrouw van Teddy, die jaren geleden uit huis vertrok en nu een mooie maatschappelijke carrière heeft. Hij komt met Ruth zijn vader Max en broers opzoeken. 'Hoer' is haar welkom, een omhelzing van de verloren zoon zit er niet in.

In 'De thuiskomst' ('The Homecoming', 1964) schetst Harold Pinter hoe ingrijpend bestaande patronen en machtsverhoudingen kunnen kantelen door één buitenstaander. Ruth is ordeverstoorster en seksueel object tegelijk. Een complexe krachtmeting is het gevolg.

De voorstelling speelt zich af in een verwrongen soort filmkader, alsof het een filmset betreft. De speelscènes worden afgewisseld met projecties van de seksloos gemaakte en grimassende personages.

Focust de tekst op seksueel geladen grofgebektheid, in de projecties ontbreekt juist elk geslachtsdeel.

Met seksloze, babyroze huidjes lijkt Leopold te wijzen op de onmacht om tot een gezonde volwassen relatie te komen.

In haar spelregie laat Nanouk Leopold mooi doorschemeren dat de thuiskomst van Teddy tevens de 'homecoming' van Ruth is. Ruth herkent dit milieu en beseft dat zij er zich de positie van 'meesteres' kan verwerven. Maria Kraakman speelt die bewustwording subtiel én koninklijk. In fraai contrast met de almaar kwetsbaarder wordende proleet van een vader Max van Gijs Scholten van Aschat. Met tussen hen in een sinister gespeeld pooierbroertje door Majd Mardo.

Intrigerend, ontregelend en ongrijpbaar is deze 'Thuiskomst', maar niet emotionerend. Ver af van elk realisme, mede door een strak gestileerde lichaamstaal, en op het kille af kaal. Het is conceptuele, vooral op vorm gerichte kunst. Mogelijk niet voor elke toneelliefhebber aantrekkelijk, wel met een interessante kijk op de universele betekenis van het onderlinge machtsspel dat relatie heet.

Na het hernoemen van Stadschouwburg en Toneelgroep Amsterdam tot (het door velen verfoeide) Internationaal Theater Amsterdam (ITA) lijkt Ivo van Hove als artistiek directeur met het in huis halen van filmers als Michiel van Erp en Nanouk Leopold een nog bredere (internationale) ambitie na te streven: het ontwikkelen van een nieuwe theatertaal, waarin de eigenheid van filmjargon een vanzelfsprekende plaats krijgt.

Dat Van Erp en Leopold goed in beelden kunnen denken en van daaruit een link tussen film en toneel leggen, staat alvast buiten kijf.

Hanny Alkema